

Agnès Martin-Lugand

În seara asta n-avem voie să plângem

Traducere din limba franceză de
Claudiu Constantinescu

Editori:
Silviu Dragomir
Vasile Dem. Zamfirescu

Director editorial:
Magdalena Mărculescu

Redactare:
Carmen Botoșaru

Design și ilustrație copertă: Andrei Gamarț

Director producție:
Cristian Claudiu Coban

Dtp:
Gabriela Anghel

Corectură:
Irina Mușătoiu
Lorina Chițan

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MARTIN-LUGAND, AGNÈS

În seara asta n-avem voie să plângem / Agnès Martin-Lugand ; trad.
din lb. franceză de Claudiu Constantinescu. - București : Editura Trei, 2022
ISBN: 978-606-40-1523-5

I. Constantinescu, Claudiu (trad.)

821.133.1

Titlul original: La Déraison
Autor: Agnès Martin-Lugand

Copyright © Michel Lafon Publishing 2022, La Déraison

Copyright © Editura Trei, 2022
pentru prezenta ediție

O.P. 16, Ghișeu 1, C.P. 0490, București
Tel.: +4 021 300 60 90; Fax: +4 0372 25 20 20
e-mail: comenzi@edituratrei.ro
www.edituratrei.ro

ISBN: 978-606-40-1523-5

1

Undeva

Bătea vântul. Era momentul fluxului. Zbuciumul apei îmi strivea orice speranță. Valurile se izbeau de faleză într-un vuiet continuu. Loveau atât de tare în stâncă, încât se retrăgeau în larg și se ciocneau de următoarele. Creând jerbe de spumă efervescentă. Fascinante. Liniștitoare. Dezlănțuirea acelor stihii mă atrăgea inexorabil. Puteam să sar, să dispar pentru totdeauna. În fine. Nu m-ar mai găsi nimeni sau, dacă totuși m-ar găsi, ar fi după cine știe câte săptămâni. Pe ce plajă mi-ar ajunge oare trupul? N-are nicio importanță. Era oare momentul? Cel pe care-l așteptam de atâta vreme? Nimic nu mă oprea.

Un râs amar mi-a scăpat de pe buze când am simțit ploaia abătându-se asupra mea. Eram acolo. Un pas. Al doilea. Al treilea. Eram chiar pe margine, gata să mă prăbușesc. Hăul mă chema. Cu ochii închiși, am căutat câteva note. Acordurile care să mă însoțească. Mintea mea le cânta ca pe o ultimă partitură.

Atunci mi s-a arătat chipul lui Nathan. M-am dat înapoi clătinându-mă, respirând sacadat. Atât de sacadat, încât a trebuit să mă sprijin cu mâinile pe genunchi, cu

corpul frânt în două. De parcă aş fi alergat nu ştiu cât. M-am uitat cu furie la furtuna aceea venită prea devreme. Am urlat la ea. Mă sfida. Mi-am zis să mai rezist pentru el.

Nathan era singura fiinţă de pe pământ pe care trebuia s-o protejez.

M-am întors, împleticindu-mă, acasă.

Casa aceea ca o vizuină. Ca o capcană. Înarmat cu obișnuita sticlă și obișnuitele pastile, am știut că nu va fi o noapte chiar atât de dezamăgitoare.

2

Altundeva

Se anunța o seară frumoasă. O seară de vineri cum îmi plăcea mie. O seară improvizată. Un mesaj de la Suzanne — sora mea mai mare — venit după-amiază: „Vreun program, ceva, pentru diseară?” Răspunsul meu: „Tu ce crezi?” Ea: „Bună sau rea ziua?” Eu: „Nu tocmai rea”. Ea: „La tine? Îi zic și Anitei?” Eu: „Sigur”. Anita, sora mijlocie, după câteva minute: „Vasco e în zonă? Trebuie să se ocupe de mâncare! Altfel, nu venim!” Reacția mea imediată: bat la ușa biroului de alături, cel al potențialului bucătar.

— La mine, diseară? Cu surorile mele... Tu hotărăști, n-ai nicio obligație!

Vasco mi-a aruncat unul dintre zâmbetele lui largi și blânde, liniștitoare în orice împrejurări.

— Cum stai cu frigiderul?

O expresie sugerând muștrări de conștiință și o ridicare din umeri care spuneau totul.

Cu un gest brusc, s-a dat înapoi cu tot cu scaun și și-a încrucișat mâinile la ceafă, nonșalant. Se uita la mine, dezumflat, neștiind cum să reacționeze. Trebuia oare să mă „certe”, ca un profesor în fața căruia se află un elev

indisciplinat? Ori să renunțe și să se amuze că tratez lucrurile superficial? Mă abțineam cu greu să nu izbucnesc în râs.

— Madeleine! a mârâit el. Eu ți-am mai spus că, dacă n-ai să faci niciun efort ca să te hrănești, o să mă mut până la urmă la tine acasă!

N-am mai rezistat și am pufnit în râs, sub privirea lui emoționată, pe care mai bine nu i-aș fi observat-o. Emoția lui era greu de îndurat pentru mine. Ideea că i-aș putea face să sufere pe cei la care țineam mi se păruse întotdeauna îngrozitoare, dar acum era de-a dreptul insuportabilă. N-aveam însă încotro.

— Deci, pot să mă bazez pe tine? am reluat eu pe un ton pe care-l voiam malițios.

Ochii lui ridicăți spre tavan, în loc de răspuns. Câștigasem.

Două ore mai târziu, asistam la spectacolul lui Vasco, stăpân absolut al bucătăriei mele. Fluiera ușor în timp ce scotocea prin dulapuri după chestii care ar fi mers cu ce cumpărase el. Întotdeauna îmi plăcuse să-l văd trebăluind lângă plita de gătit. Vasco era cu adevărat un om de viață, nu doar pentru priceperea cu care învărtea furculița sau pentru ușurința cu care destupa o ultimă sticlă de vin și, evident, pe toate cele care urmau. Era de viață fiindcă-i plăcea să-i regaleze cu mâncărurile lui pe cei care contau pentru el, mâncăruri condimentate adesea din belșug, dar pe care le pregătea întotdeauna sclipitor. Vasco împărțea totul cu ceilalți, cu o plăcere nemaipomenită; rareori îmi fusese dat să întâlnesc o ființă atât de generoasă. De fapt, numai el era înzestrat cu o așa generozitate.

Stăteam la masă și îl admiram. Gusta, asezona, amesteca, făcea toate astea în timp ce se unduia pe o muzică africană ușor dansantă.

— Îmi torni și mie un pahar? l-am interpelat eu văzându-l gustând dintr-al lui.

Mi-a aruncat o privire peste umăr.

— Ești sigură?

— O gură, ai încredere în mine, vreau să profit și eu de seara asta altfel decât chirchită în pat sau deasupra toaletei.

A cedat după câteva minute, când s-a așezat lângă mine. Mi-a întins un pahar, ciocnindu-l cu al său, fără să scoată o vorbă. Îmi revenea, așadar, misiunea de a toasta, lucru care se întâmpla tot mai des:

— Pentru viață, Vasco!

— Încetează!

— Ba nu, am să continui! Și chiar am s-o spun sus și tare! Pentru viață! Pentru fata noastră!

Și-a ferit privirea, apoi m-a sărutat apăsând pe creștet. Am zâmbit, savurându-i afecțiunea. Nu credeam că e cu puțință, dar fostul meu soț și tatăl fetei mele era și rămânea pentru totdeauna prietenul meu cel mai bun. Nu mai eram un cuplu de ani întregi și totuși eram de nedespărțit. Iar faptul că aveam împreună o agenție de voiaj nu era singurul motiv.

— Unde e, dacă tot a venit vorba? m-a întrebat el, cu glas răgușit, ridicându-se. Trebuia să fie aici.

Ai fi zis că o făcea pe părintele exigent, dar nici vorbă, dimpotrivă. În intonația lui răzbătea întreaga lui duioșie, iubirea absolută pentru fiica noastră. Pur și simplu, trebuia să găsească pe cineva pe care să se descarce. Singura persoană la care i-ar fi fost imposibil să ridice vocea, dacă ar fi fost de față. Știam amândoi asta.

— E la o petrecere, eu i-am zis să se ducă.

— Bine ai făcut, Lisa are nevoie să ia aer, să se mai distreze și ea.

— Asta îi zic și eu tot timpul.

— Sunt convins...

— Vasco, uită-te la mine!

Și-a golit paharul, și-a turnat încă unul, după care s-a conformat.

— O să fie bine, OK? i-am zis eu. Tocmai petrecem un moment frumos, unul minunat chiar. Mi-aș dori ca el să continue. Nu vreau să ni-l strice o discuție care n-ar duce nicăieri. Altfel, îmi sun surorile, le zic să nu mai vină, iar pe tine te trimit acasă!

A clătinat din cap ca să-și alunge gândurile negre, apoi și-a regăsit zâmbetul.

— Mare figură ești! Ce poți să-mi faci!

Ușa de la intrare s-a deschis cu zgomot, întrerupându-ne. N-avea rost să mă obosesc să le ies în întâmpinare surorilor mele și soților lor. Cunoșteau drumul și știau unde să ne găsească. Suzanne și Anita au apărut cu un ditamai brațul de flori, m-au sărutat pe obraz, au înșfăcat din mers o vază și au pus buchetul în apă. Nu erau gemene, dar mulți ar fi putut crede că sunt. Dacă una făcea un pas, cealaltă o urma. Se înțelegeau dintr-o privire. Făcuseră totul împreună și la fel amândouă, în ciuda celor 18 luni care le despărțeau. S-au uitat la ce era în meniu și l-au felicitat pe Vasco făcându-i apreciativ cu ochiul, după care, ca la un semn, s-au instalat de o parte și de cealaltă a surorii lor mai mici și s-au pus imediat pe sporovăit. Cumnații mei, după ce m-au îmbrățișat, i s-au alăturat bucătarului, deși le era interzis cu desăvârșire să se apropie de cratițe. Prietenia lor băiețească din vremea

studentției supraviețuise divorțului nostru, ceea ce nu mă mirase. Contrariul m-ar fi întristat. Pentru nimic în lume n-aș fi vrut să le stric relația aceea pe care o aveau cu mult înainte ca eu să intru în viața lui Vasco.

La 25 de ani, nu știam ce să fac cu viața mea. Fără diplome, și după o perioadă sumbră de doi ani de zile, munceam în restaurantul părinților mei, fără niciun fel de ambiții și nemaștiind cine sunt. Nu mai așteptam nimic. Doar să treacă timpul.

Surorile mele știau totul despre mine; îmi știau bucuriile, necazurile, greșelile, reușitele, îndoielile, secretele. Ele erau prietenele mele, confidentele mele, dușmancele mele uneori, pavăza mea, sprijinul meu. Își pusese ră în minte să mă scoată din rutina în care mă închisese, așa că, la vremea aceea, eram supusă unei veritabile hărțuiri din partea lor. „Întâlnește-te cu lumea, fă-ți prieteni“, mă pisălogeau cât era ziua de lungă. Știind foarte bine că nu mă mai puteam lupta cu ele — le secătuisem rezervele de răbdare —, cedasem până la urmă și acceptasem să merg la o petrecere dată de Suzanne, la ea acasă, unde erau invitați toți prietenii lor. Sperând că după aceea aveau să mă lase în pace o vreme, făcusem în așa fel încât să arăt cât mai bine.

La cât de sălbatică eram, fusese un șoc pentru mine să mă trezesc propulsată în mijlocul acelor oameni, al acelor necunoscuți care munceau cu râvnă și care erau, majoritatea dintre ei, în cuplu... iar șocul a fost zdravăn, atât de mare era decalajul dintre mine și ei. Vasco venise după toți ceilalți. Își făcuse turul de pupături, incluzându-mă și pe mine, zicându-mi: „Mă bucur să te cunosc, Madeleine“, după care trecuse la persoana

următoare. La aperitiv, stătusem pe un colț de canapea, fără să scot un sunet, mulțumindu-mă să mă uit la ei — la el, mai ales. Pe măsură ce minutele se scurgeau, nu mai vedeam decât zâmbetul lui, nu-i mai auzeam decât vorbele drăguțe adresate fiecăruia. Privirile ni se întâlneau de mai multe ori, iar eu mă simțisem ceva mai puțin incomodată. Stupoarea de a descoperi că inima putea totuși să-mi bată mă paraliza. La masă, mă trezisem lângă el, întrebându-mă ce-aș fi putut să-i spun.

— N-am să te stânjenesc întrebându-te cu ce te ocupi, mi se par insuportabile iscodirile astea de doi bani, îmi zisese el aplecându-se spre mine. În schimb, stau și mă-ntreb ce-i cu tine aici, fiindcă mi-e clar că ai prefera să fii oriunde altundeva!

Mă întorsesem spre el, stupefiată.

— De unde știi?

El își trecuse, nervos, o mână prin păr.

— Mă intrigi. Ești diferită... Parcă planezi pe deasupra întregii petreceri, care, între noi fie vorba, seamănă leit cu cea de săptămâna trecută și cu cea de săptămâna viitoare.

Râsesem fiindcă era nostim, fiindcă nu-i era teamă de nimic și fiindcă mă fermeca. Văzusem, cu coada ochiului, cum surorile mele se întorseseră spre mine, surprinse să-mi audă glasul. Le înțelegeam perfect, eu însămi eram surprinsă. Cu o clipă în urmă, nici nu mai știam cum e să râzi.

— Ele m-au obligat să vin, i-am spus arătând din cap spre surorile mele. Am vrut să le fac pe plac.

— Dar ai vrea să fii în cu totul altă parte...

Încuviințasem, timid.

— Unde?

Mă îndreptasem de spate lipindu-mă de spătarul scaunului, dar el îmi zâmbea în continuare, interesat sincer de mine.

— Unde aş vrea să fiu? Nu ştiu... în celălalt capăt al lumii, de exemplu... dar, până una-alta, într-o cârciuioară liniştită, la un colţ de stradă.

— Păi, hai, atunci!

— Fii serios...

— Sunt foarte serios, vreau să te cunosc mai bine, nu vreau să mai pierdem vremea, iar tu n-ai niciun chef să fii aici. Nici eu n-am, prin urmare...

Se ridicase în picioare.

— Ce faci? am zis eu.

— Mergem?

Îmi întinsese mâna.

— Nu ştiu de ce anume te temi, dar ai încredere în mine, Madeleine.

Fără să mai stau pe gânduri, fără să mă panichez, îi dădusem mâna, iar el mi-o strânsese cu delicateţe. Mă simţisem liniştită, mă simţisem bine, pur şi simplu, pentru prima dată după ani întregi. Fugiserăm de-acolo, fără ca asta să fi şocat pe cineva. Aveam să aflu după aceea că schimbările de program erau ceva frecvent la Vasco şi nu mai mirau pe nimeni.

În momentul acela, nimeni nu bănuia că aveam să ne îndrăgostim, să ne căsătorim, să avem o fată, pentru a realiza în final că eram mai degrabă nişte foarte buni prieteni decât soţ şi soţie. Prin urmare, faptul de a-i vedea în continuare atât de apropiaţi nu putea, evident, decât să mă bucure.

Casa mi-a răsunat toată seara de râsete şi voie bună, iar eu mă bucuram din toată inima de fericirea aceea

gratuită, simplă, fără prefăcătorii, în ciuda câtorva priviri voalate schimbate între unii sau alții. Adunam ca într-un hambar, pentru cine știe când, toate zâmbetele lor, toate hohotele lor de râs. Ele erau carburantul meu. Și, mai presus de orice, voiam ca ale mele să fie carburantul lor. Fiindcă ei aveau nevoie de ele. Eu, nu.

Din când în când, mă retrăgeam și admiram scena pe care ne-o ofeream cu toții. Totul mergea cât se poate de bine, totul era perfect.

La drept vorbind, îmi părea rău că nu era și Lisa acolo.

3

Undeva

Nicio fereastră închisă în noaptea aceea cu furtună. Dacă tot nu mă aruncasem în hău cu brațele încrucișate la piept, trebuia s-o simt aproape, trebuia să mă împresoare. Nu cântam, izbeam în clapele pianului, îl făceam să exprime toată acea violență, urlam, îl strigam.

Blestemam Pământul întreg, pe Dumnezeu și toți sfinții. De ce nu mă lăsau să termin odată? Toată viața mea, n-am așteptat decât să-i pun capăt. Eram oare un fricos? Nu-mi ocupasem oare timpul decât cu găsirea de scuze pentru a nu sări?

Până la urmă, ajunseseam să apreciez tovărășia acelei suferințe care mă rodea pe dinăuntru. Îmi era credincioasă, nu mă părăsea niciodată, nici atunci când, ca în noaptea aceea, mă umpleam cu alcool tare și cu vin. Îmi stătea întotdeauna în preajmă. O porneam împreună, ca doi vechi amanți, în lumea noastră în care inima ușoară nu mai avea nicio legătură cu realitatea.

Trebuia să-i recunosc însă o calitate: mă transformase într-o persoană insuportabilă. Într-un fel, mă ajutase să-mi câștig liniștea. Toți cei cu care mă încurcasem de-a lungul anilor se îndepărtaseră, în cele din urmă.

Mi-i dorisem eu oare? N-aș prea fi zis. Îi tolerasem, atâta tot. Intraseră în viața mea în rarele mele momente de slăbiciune.

Se duseseră vremurile acelea.

Salut, mariaj. Salut, bani. Salut, concerte. Salut, turnee. Salut, recitaluri.

Liniște.

Vid.

Demonii mei, pianul meu și cu mine.

Numai Nathan nu renunțase încă. La un moment dat însă va trebui să se maturizeze și el.

În seara aceea, fusesem pe marginea prăpastiei.

Răbdarea mea ajungea la limită.

4

Altundeva

Rătăceam prin apartament, cu luminile stinse. Singura companie, felinarele din stradă. Amânam în continuare momentul culcării. Trăgeam de timp, îl distorsionam. Observam cu atenție detaliile universului meu, îl memoram, întrebându-mă la ce mi-ar putea folosi lucrul ăsta. Nu conta. De ce m-aș fi privat de momentele acelea la care țineam din ce în ce mai mult? Aveam atunci sentimentul că totul se oprește în loc. Mă cufundam printre amintiri, reflectam cu calm, cu seninătate la ceea ce era pe cale să se întâmple. În peregrinările mele prin casă, îmi lăsam mâna să alunece peste lemnul mobilelor ori mi-o vâram printre pernele de pe canapea, savurând delicatetea țesăturii, zâmbind la acele senzații.

Dacă vreuna dintre surorile mele sau Vasco ar fi intrat acolo pe neașteptate, ar fi zis că sunt o fantomă care se preumblă în cămașă de noapte prin întuneric. Le promiseseam totuși că aveam să mă bag în pat de îndată ce vor fi ieșit pe ușă.